

POSTANOWIENIE

13 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 13 sierpnia 2025 r. w Warszawie
zażalenia W. K. i R. K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie

z 29 grudnia 2022 r., II Ca 3026/21,

w sprawie z wniosku W. K. i R. K.

z udziałem P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

o ustanowienie służebności przesyłu,

1. podejmuje postępowanie w sprawie;

2. uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy W. K. oraz R. K. wnieśli zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z 29 grudnia 2022 r., którym Sąd odrzucił ich skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z 8 lipca 2022 r.

W zaskarżonym postanowieniu Sąd Okręgowy wskazał, że powodem odrzucenia skargi kasacyjnej wnioskodawców było nieuzupełnienie braków formalnych skargi w postaci podania adresów uczestników postępowania J. S. i B. B., mimo stosownego wezwania do uzupełnienia przedmiotowych braków przed Sąd. Sąd Okręgowy uznał przy tym, że skarga kasacyjna jest pierwszym pismem procesowym w sprawie, wszczynającym nowe postępowanie i nową sprawę rozpoznawaną nie przez sąd powszechny lecz przez Sąd Najwyższy. W

konsekwencji Sąd ten uznał, że zgodnie z art. 398⁴ § 3 w zw. z art. 126 § 2 k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać nie tylko oznaczenie stron (uczestników postępowania), o czym mowa w art. 126 § 1 pkt 1 w zw. z art. 398⁴ § 3 k.p.c., lecz także oznaczenie ich miejsca zamieszkania lub siedziby. Jeżeli skarga kasacyjna nie spełnia powyższych wymagań, przewodniczący w sądzie drugiej instancji wzywa skarżącego na podstawie art. 398⁶ § 1 k.p.c. do usunięcia braków w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia skargi.

W zażaleniu wnioskodawcy zarzucili postanowieniu Sądu Okręgowego naruszenie art. 45 Konstytucji RP w zw. z art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka, art. art. 398⁴ § 3 *in principio* k.p.c. w zw. z art. 126 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 233 k.p.c. Podnieśli, że wskazane przez Sąd jako uczestnicy postępowania osoby – J. S. oraz B. B. - nie występowały w niniejszej sprawie. Natomiast adres obu wnioskodawców (ten sam) został wskazany w piśmie stanowiącym uzupełnienie braków formalnych skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie jest zasadne.

W art. 398⁴ § 1-3 k.p.c. ustawodawca określił wymagania formalne skargi kasacyjnej. Przyjmuje się, że zaniechanie uwzględnienia wymienionych w art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. elementów konstrukcyjnych tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia powoduje jego odrzucenie przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. Z kolei niespełnienie w skardze kasacyjnej wymagań określonych w art. 398⁴ § 2 i 3 k.p.c., wobec brzmienia art. 398⁶ § 1 k.p.c., uzasadnia wezwanie przez przewodniczącego w sądzie drugiej instancji do usunięcia braków w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 października 2023 r., III CZ 257/23).

W ramach niniejszej sprawy wnioskodawcy w piśmie z 12 grudnia 2022 r. uzupełnili wskazane przez przewodniczącego braki formalne skargi kasacyjnej, przez podanie swoich adresów do doręczeń oraz wartości przedmiotu zaskarżenia, mieszcząc się w zakreślonym dla dokonania tej czynności terminie. Wnioskodawcy nie wskazali jednak adresu uczestnika postępowania P. sp. z o.o. w T.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym sprawę - na podstawie art. 398¹⁷ § 2 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. - jest związany uchwałą powiększonego składu Sądu

Najwyższego z 14 maja 2025 r., III CZP 39/23, mającą moc zasady prawnej. Wynika z niej, że skarga kasacyjna nie musi spełniać wymagań przewidzianych w art. 126 § 2 k.p.c. dla pierwszego pisma w sprawie.

Należy przy tym wziąć pod uwagę, że szczególne wymagania przewidziane dla pierwszego pisma w sprawie, określone w art. 126 § 2 k.p.c., mają ściśle określoną funkcję - przede wszystkim mają zapewnić jednoznaczną identyfikację stron. Tymczasem na etapie postępowania przed Sądem Najwyższym nie zachodzi konieczność identyfikacji stron postępowania, skoro nastąpiło to już przed sądem powszechnym. W rezultacie stosowanie wymagań formalnych z art. 126 § 2 k.p.c. w stosunku do skargi kasacyjnej traci uzasadnienie natury aksjologicznej.

Formalizm procesowy nie jest celem samym w sobie, ale stanowi jedynie instrument zapewniający sprawny przebieg postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2025 r., III CZ 488/22).

W rezultacie należy wskazać, że skarga kasacyjna wniesiona przez wnioskodawców w niniejszej sprawie nie musiała zawierać adresu zamieszkania uczestnika. Wzywanie pozwanego przez Sąd drugiej instancji do uzupełnienia braków pod rygorem odrzucenia skargi, a następnie jej odrzucenie wobec nieuzupełnienia braków było zatem nieprawidłowe.

Z tych względów na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

M.L.

[a.ł]